

Relacje między zasobami Rdrzewnymi a ich wykorzystaniem są istotnym elementem strategii w gospodarce leśnej. Stąd też IV edycja Zimowej Szkoły Leśnej przy Instytucie Badawczym Leśnictwa w tym roku skoncentrowała się na temacie: „Przyrodnicze i gospodarcze aspekty produkcji oraz wykorzystanie drewna”.

Według prognoz długoterminowych do 2050 roku zasoby leśne w skali świata osiągną łączną powierzchnię 3,4-3,6 mld hektarów. Globalnie powierzchnia plantacji szacowana jest na 350-850 mln ha. Tak istotne obecnie magazynowanie CO₂ ze względu na efekt cieplarniany w 2050 r. prognozuje się na 430-500 mld ton.

◀ **Wpływ statusu lasów ochronnych i chronionych na ograniczenie użytkowania drewna w Polsce na przykładzie RDLP w Katowicach omówił jej dyrektor Kazimierz Szabla. Obok prof. Henryk Żybura z Wydziału Leśnego SGGW.**

marca) konferencyjnemu przedsięwzięciu.

Podczas tegorocznej sesji wygłoszono łącznie 36 referatów, które przygotowali przedstawiciele Ministerstwa Środowiska i Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i jednostek im podległych, pracownicy Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej,

Przyrodnicze i gospodarcze aspekty produkcji oraz wykorzystania surowca

Wielkość powierzchni leśnej pozostaje w bezpośrednim związku z pozyskaniem drewna. W latach 1995-2005 stanowiło ono w naszym kraju przeciętnie poniżej 60% przyrostu bieżącego. Aktualnie pozyskanie to w poszczególnych krajach Europy wzrosło. W Szwecji stanowi 86%, Czechach 84%, Słowacji 75%, Finlandii 70%, Francji i Pol-

Gorące drewno

zyskania drewna w Lasach Państwowych w 2011 r. wyniósł 32,4 mln m³, a w lasach prywatnych 3,9 mln m³, podczas gdy w roku 2061 r. przewiduje się, że w LP wyniesie on 44,6 mln m³, a w lasach prywatnych 9,7 mln m³ (dane BU-

skania drewnego w naszym kraju i jego rola w gospodarce narodowej jest zdecydowanie większa aniżeli w pozostałych krajach UE. W 2010 r. udział sektora drzewnego wynosił: 2% PKB, 9% udziału w produkcji sprzedanej i 9% w wartości eksportu. W eksporcie wyrobów drzewnych wkład przemysłu drzewnego, celulozowo-papierniczego i meblarskiego wyniósł 44,8 mld zł (11,2 mld Euro).

W Zimowej Szkole Leśnej ogółem uczestniczyło 230 osób: zarówno z kraju, jak i zagranicą: Niemiec Austrii i Szwecji oraz Finlandii. Obecność **Janusza Zaleskiego**, podsekretarza stanu i głównego konserwatora przyrody oraz **Adama Wasiaka**, dyrektora generalnego Lasów Państwowych nadały szczególny charakter całemu trzyniedniowemu (20-22

naukowcy z Instytutu Badawczego Leśnictwa, Instytutu Technologii Drewna z Poznania, z wydziałów leśnych uniwersytetów przyrodniczych w Poznaniu i Krakowie oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Na sesję przybyli także przedstawiciele przemysłu drzewnego, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, dyrektorzy parków narodowych oraz leśnicy z całego kraju.

Obrazy zostały podzielone na cztery bloki tematyczne:

■ **Cele, zakres i metody regulacyjne instrumentów produkcji drewna.**

W ramach tej sesji swoje prezentacje przedstawili również goście z zagranicą: **Norbert Putzgruber**, reprezentujący Austriackie Lasy Federalne i **Olli Lipponen**, przedstawiciel Dyrekcji Lasów Państwowych w Finlandii.

Goście honorowi IV Zimowej Szkoły Leśnej: wiceminister środowiska Janusz Zaleski i dyrektor generalny Lasów Państwowych Adam Wasiak.

sce 55%. Zapas drewna na pniu w naszym kraju wyróżnia nas wśród państw europejskich. Aktualnie średnia zasobność drzewostanów wynosi, wg danych Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej 253,6 m³ grubizny / ha, podczas gdy 10 lat temu wynosiła 214,6 m³ grubizny/ha, a 20 lat 191,4 m³. Wzrost zapasu o ponad 30% to efekt stopniowego obniżania wielkości pozyskania drewna w stosunku do jego przyrostu bieżącego.

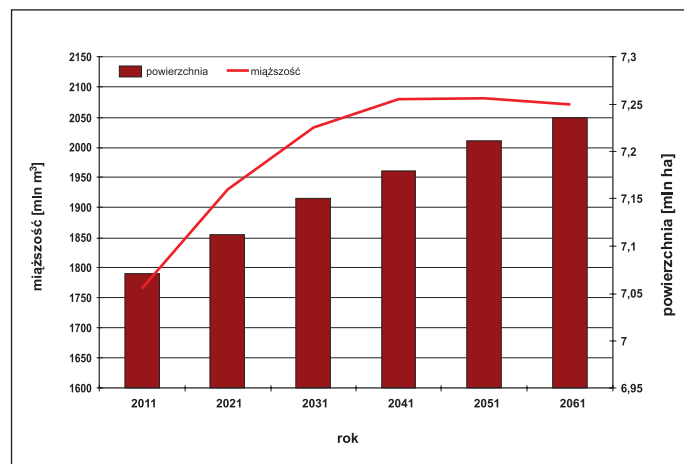
Warto podkreślić, że w ogólnym bilansie drewna dostępnego na rynku w Polsce ewidentnie widać w prognozach zwiększenie roli lasów prywatnych. Świadczą o tym następujące dane: etat po-

LiGL z Wielkopowierzchniowej Inwentaryzacji Stanu Lasu).

Zgodnie z prognozą średni wiek drzewostanów w lasach prywatnych wzrośnie z 46 lat w 2011 r. do 60 lat w 2061 r. Oceny wskazują, że do 2061 r. nastąpi 2,5-krotny wzrost etatu użytkowania głównego w porównaniu z rokiem 2011, kiedy wynosił on 9,7 mln m³.

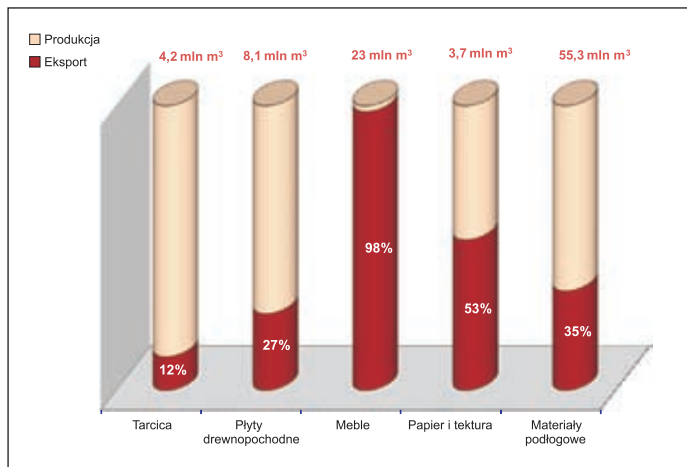
Z racji wielkości powierzchni lasów, która sięga blisko 1/3 obszaru naszego kraju, lasy w Polsce są strategicznymi zasobami naturalnymi. Polska pod względem zasobów bazy surowca drzewnego zajmuje 7. miejsce wśród krajów Unii Europejskiej i 5. miejsce pod względem wielkości poz-

Prognoza kształtowania się powierzchni oraz miąższości drzewostanów w Lasach Państwowych w okresie 2011-2061

źródło: Janusz Dawidziuk, Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej

Zdolność sektora drzewnego do konkurencyjności na rynkach zagranicznych

źródło: GUS, 2010

Produkcja, pozyskanie i dystrybucja drewna podstawową funkcją gospodarki leśnej.

W sesji tej wygłoszono najwięcej referatów, a wystąpienia i prezentacje przedstawili zarówno pracownicy merytoryczni IBL, a tak-

Średni wiek drzewostanów w Polsce wzrasta. W 2011 r. wynosił **61** lat. W 2031 r. ma osiągnąć **64** lata. Następnie będzie sukcesywnie malał do **62** lat w 2061 r. Z kolei etat użytkowania głównego wzrasta z **32,4** mln m³ w 2011 r., aby w 2031 r. osiągnąć **40,7** mln m³ (wzrost o 26%), a w 2061 r. **44,6** mln m³.

że: dr **Janusz Dawdziuk**, dyrektor BULiGL, **Władysław Pędziwiatr**, prezes Polskiego Związku Zrzeszeń Leśnych oraz **Łukasz Tymendorf**, dyrektor ds. dostaw SWEEDWOOD Poland.

Wpływ pozaprodukcyjnych funkcji lasu i zmian klimatu na produkcję i pozyskanie drewna.

W tej sesji interesującą prezentację nt. „Reglamentacja i pozyskanie drewna w lasach objętych Siecią Natura 2000 w Bawarii” wygłosiła **Theresia Holzamer**, przedstawicielka Ministerstwa Żywności, Rolnictwa i Leśnictwa. Jednocześnie referat nt. „Wpływu zmian klimatycznych na zagrożenia, strukturę drzewostanów oraz produkcję drewna” przedstawił **Johan Bergh** ze Szwedzkiego Uniwersytetu Nauk Rolniczych. Zainteresowanie tą tematyką było tak duże, że oży-

wiona dyskusja trwała do późnych godzin wieczornych drugiego dnia sesji.

Rola gospodarki leśnej w łańcuchu leśno-drewnnym.

Referat wprowadzający „Prześlaniki, dynamika i efekty wykorzystania drewna na cele energetyczne w Niemczech” wygłosił prof. **Gerhard Oesten** z Uniwersytetu we Freiburgu. Potencjał gospodarczy przemysłów opartych na drewnie i perspektywy ich rozwoju omówiła dr hab. **Ewa Ratajczak** z Instytutu Technologii Drewna w Poznaniu, natomiast gospodarczą i ekonomiczną sytuację przemysłów drzewnych i ich przyszłość przedstawił dyrektor zakupów surowca Barlinek Inwestycje **Norbert Doweiko**.

Ten ostatni zwrócił uwagę, że wzrost pozyskania surowca to pozytywny czynnik wpływający na rozwój przemysłu drzewnego, który zmagają się z ciągłym jego

deficytem. W 2010 r. odbiorcami drewna okrągłego zarejestrowanymi w Lasach Państwowych było 8675 podmiotów. 92% z nich kupuje rocznie mniej niż 5 tys. m³/rok, a 66% nawet mniej niż 1 tys. m³/rok. Ogółem 90% masy drewna sprzedawanej w LP kupuje 700 przedsiębiorstw, które stanowią podstawę przemysłu drzewnego w naszym kraju. Niekorzystnym zjawiskiem jest fakt, że firmy, które rocznie przerabiają setki tysięcy m³ drewna zmuszone są do akceptowania warunków i cen identycznych, jak firmy kupujące poniżej 1 tys. m³/rok. Przecież te ostatnie są przykładem przetwórstwa rzemieślniczego i nie mogą być traktowane, jako działalność na skalę przemysłową. Stąd m.in. bierze się postulat środowiska drzewiarskiego, aby znówelizować zasady sprzedaży drewna w LP.

Udział przemysłu drzewnego w eksporcie naszego kraju stanowił w 2008 r. 10%, a w 2011 r. 11%. Jednym z najistotniejszych towarów eksportowych tej branży w Polsce są meble, których udział sięga 6% całego eksportu. Nasz kraj zajmuje 4. lokatę wśród eksporterów mebli, po Chinach, Włochach i Niemczech. Odzwierciedleniem tego są dane GUS świadczące o tym, że w 2009 r. przemysł drzewny zatrudnił 261 tys. osób, z czego aż połowa stanowiła pracowników przemysłu meblarskiego.

Jednocześnie należy liczyć się z ograniczeniami surowca drzewnego wynikającymi z zasad ochrony przyrody oraz wzrostu powierzchni lasów o statusie ochronnym.

- Zwiększenie udziału leśnictwa w ochronie przyrody z przyjętego szacunkowo miernika w wysokości 60% obecnie do około 70% za 18 lat, spowoduje dalsze ograniczenia przyrodnicze w możliwościach wykorzystania zasobów drzewnych w Polsce – mówił prof. **Andrzej Grzywacz** z SGGW. - Gdyby przyjęć, że aktualne ograniczenia z powodów przyrodniczych są na poziomie ok. 7-8% obecnego pozyskania,

Podczas sesji pracowników parków narodowych reprezentował Adam Kaczmarek, dyrektor Wielkopolskiego Parku Narodowego.

to do roku 2030, może ten wskaźnik przekroczyć 10-11%.

Drewno w Polsce stanowi główne źródło biomasy spalanej w ciepłownictwie oraz energetyce. Według danych „EUwood” zużycie drewna do produkcji energii ma wzrosnąć w Europie z 340 mln m³ w 2010 r. do 573 mln m³ w 2020 r. i 752 mln m³ w 2030 r. Niewątpliwie wzrost ten spotęguje już istniejący w Polsce deficyt drewna.

Spotkanie zakończył dyrektor IBL prof. **Tomasz Zawila-Niedźwiecki**, zapraszając uczestników na planowaną w marcu 2013 r. jubileuszową V Sesję Zimowej Szkoły Leśnej przy IBL. Efektem tegorocznych obrad będą wnioski, które opracuje zespół pod kierownictwem prof. **Andrzeja Klocka**, pomysłodawcy Zimowej Szkoły Leśnej. Referaty, które były wygłoszone na IV Sesji, zostaną opublikowane w formie książkowej i przekazane do wykorzystania w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych.

Zimowa Szkoła Leśna już na stałe wpisała się do kalendarza ważnych wydarzeń w leśnictwie. Na zdjęciu (od prawej): pomysłodawca Szkoły prof. **Andrzej Klocek**, wiceminister środowiska **Janusz Zaleski** i prof. **Kazimierz Rykowski**.

Tekst i zdjęcia:
ARTUR SAWICKI
Instytut Badawczy Leśnictwa